

Nimi..... Kool

Geograafiaolümpiaadi lõppvoorü küsimused 8. klassile

Praktiline töö

1. a) Mis taimede oksad need on (piisab perekonna nimest)? Jooni alla Eestis looduslikult kasvavad liigid. 3p

1) 2) 3)

4) 5) 6)

7) 8)

9) *(pildil)*b) Koosta antud liikide alusel ülevaade loodusvööndist, kus need taimed kasvavad. 3p

.....

.....

.....

.....

.....

2. Põhjenda, miks kuulub Eesti segametsade, mitte aga okasmetsade või lehtmetsade vööndisse? 3p

.....

.....

.....

3. Siin on toodud kahe toalille kasvutingimuste kirjeldused. Millises loodusvööndis need taimed tegelikult kasvavad? Tõmba igas kirjelduses alla 3 kõige iseloomulikumat tunnust, mille põhjal Sa otsustasid. 4p

Kalanhoe paksud ja nahksed lehed kinnituvad tihedalt varrele. Seda taime on üsna lihtne kasvatada, sest ta kogub vett oma paksudesse lehtedesse ning võib niimoodi mõnda aega ka iseseisvalt toime tulla. Eriti hästi sobib ta väga kuiva õhuga ruumi ning on tundlik ülekastmise suhtes. Kalanhoed kasvatage liivarohkes ja vett hästi läbilaskvas mullas. Toas leidke talle koht, kus on palju valgust, sest pimedas venib ta välja. Talvel andke kalanhoele kindlasti lisavalgust, nii et valget aega oleks päevas kokku 10–12 tundi.

Loodusvöönd:

Jõulukaktus kasvab epifüüdina varjulistes, ereda päikese eest kaitstud kasvukohtades. Tal puuduval looduslikud vahendid enda kaitsmiseks varte ülekuumenemise vastu (paks koor, vahakirve, karvakesed). Vartel on hulgaliselt õhujuurekesi, mis on kohastunud õhust niiskuse püüdmiseks. Põua- ja külmaperioodi puudumise tõttu kasvavad taimed pidevalt, ilma puhkeperioodita. Jõulukaktused vajavad õiepungade tekkeks Eestimaa suvisest päevast lühemat päeva ning nii langeb jõulukatuse õitseage aastavahetusele.

Loodusvöönd:

4. Seda meiegi poodides müüdavat kultuurtaime nimetati varem „hiina karusmarjaks“. Pärast seda, kui selle kultuuri põhiliseks kasvatajaks sai Uus-Meremaa, anti taime rohekatele viljadele hoopis uus ja lühem nimi. Mis nime selle kultuuri vili tänapäeval kannab ning mille järgi ta selle nime sai?

.....
 1p

Tänapäeval on selle kultuuri kasvatajad peale Uus-Meremaa veel näiteks Itaalia, Tšiili, Kreeka, Jaapan, USA jt riigid. Kuidas on võimalik, et seda kasvatatakse nii erinevates ja üksteisest kaugel asuvates maailma riikides?

.....
 1p

5. Viimasel ajal on eurooplaste meeli ärevil hoidnud Eyjafjallajökull'i vulkaan, mis sundis sulgema suurema osa Euroopa lennujaamadest ja tekitas palju probleeme lennureisijatele.

a) Mida tähendab vulkaani nime lõpus sõna „jökull“?

b) Milline oht varitseb sellise vulkaani ümbruse piirkonda võrreldes mitte-jökulli vulkaanidega? 2p

c) Millega seletada, et vulkaanist väljunud tuha ja tahma tõttu paljud Euroopa lennujaamad suleti, kuid vulkaani naabruses asuv (~150 km) Keflavik'i lennujaam jäi avatuks ning suleti esmakordselt alles kuu aega peale esimest purset? 2p

6. 12. jaanuaril 2010 toimus Haiti saare idaosas, 15 km kaugusel Port-au-Prince'ist 7 magnituudiline maavärin. Hukkunuid oli üle 200 000 inimese. 3p

a) Selgita, miks esineb Haitil maavärinaid?

b) Millised teised loodusõnnetused on viimasel ajal veel Haitit tabanud?

7. Inimene on alistanud enamuse planeedi Maa paikadest. Üks neist alistati esmakordselt 50 aastat tagasi šveitslase Jacques Piccard ja ameeriklase Don Walsh'i poolt ning rohkem pole ükski inimene sama retke korranud. Selle saavutusega on seotud ka Itaalia sadamalinn Trieste. Millisest saavutusest on jutt ja miks on seda saavutust raske korrata? 2p

8. a) 1. detsembril 1959. a. Allkirjastati Washingtonis 12 riigi poolt Antarktika leping, mis lubas seda piirkonda kasutada vaid rahumeelsetel, teadusele allutatud eesmärkidel. Miks ei kasuta teadlased tänapäeval oma ekspeditsioonidel aga koerarakendeid nagu seda Antarktika avastamise algaastatel tehti? 1p

- c) 21. juulil 1983 mõõdeti Antarktikas Vostoki polaarjaamas maailma madalaim õhutemperatuur - 89,2 °C. Esita võimalikult palju põhjuseid, mis nii madala temperatuuri esinemist soodustavad.

4p

.....

.....

.....

.....

9. Selgita, miks on lõunapoolusel sellel ajal polaaröö, kui põhjapoolusel on polarpäev? 2p

.....

.....

10. Vaata kaarti pildilehel. Kaardile on kantud ühe loodusnähtuse kaks äärmust. Mis nähtused need on? Milles seisneb nende äärmuslikkus? 2p

.....

.....

11. Vaata kliimadiagrammi pildilehel. a) Kas see koht asub põhja- või lõunapoolkeral? 2p

.....

- b) Kas sellises kliimas saab kasvada ekvatoriaalne vihmamets? Põhjenda.

.....

.....

12. Kui palju elab praegu maailmas inimesi? 3p

Mitu % neist elavad linnades?

Kui suur on Euroopa rahvaarv?

13. Kes on need pildil kujutatud loomad, millises maailma piirkonnas nad elavad ja milline on nende pidamise majanduslik tähtsus? 3p

.....

.....

14. Vaata pilti pildilehel. Millist Euroopa loodusvööndit see pilt iseloomustab? 1p

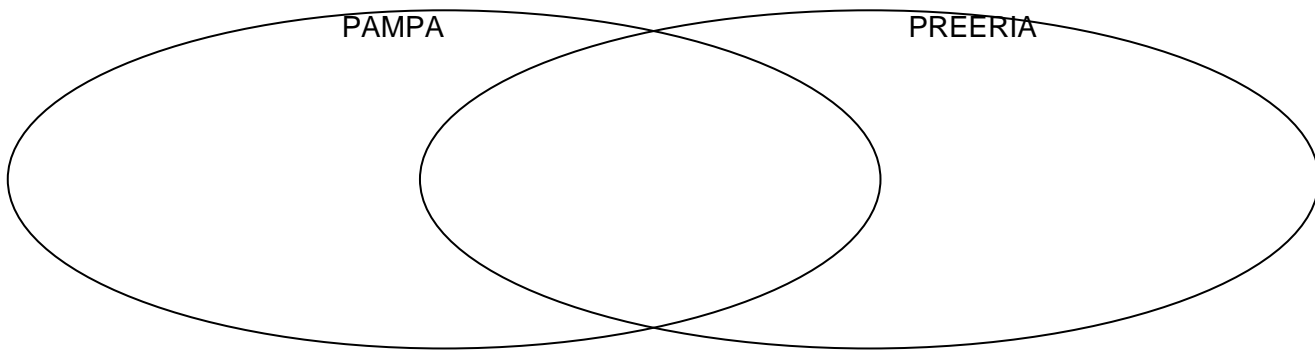
.....

15. Selles 3 miljoni elanikuga riigis (2009. a.) elab umbes kolmandik kodanikest siiani esiisade kombel nomaadidest karjakasvatajatena. Lõputu rohune avarus asendub riigi lõunaosas kõrbega ning põhja- ja lääneosas mägedega. Temperatuurikõikumised on suured: suvine palavus võib ulatuda +35 kraadini, talvel aga sama palju miinustesse. Selle riigi pealinnas (2 pilti pildilehel) on maailma pealinnadest kõige madalam aasta keskmine õhutemperatuur (-4°C). Mis riik see on? Millisest rassist ja mis usku on valdav enamik selle riigi elanikest? 3p

.....

16. Võrdle pampat ja preeriat.

4p

17. Vaata pilti pildilehel. Millist protsessi on pildil kujutatud?

1p

.....

18. Umbes pool miljonit Bangladeshis elanikku asus ümber pealinna Dhaka slummidesse, kuid sajandivahetuseks võib kogu riigi elanikkond, praeguseks üle 150 miljoni inimese, olla sunnitud oma kodudest põgenema. Kiribati president on juba Austraaliat, Uus-Meremaad ja teisi riike palunud võtta häda korral põgenikena vastu riigi ~110 000 kodanikku. Paapua Uus-Guinea plaanib juba alates 2005. aastast ligi 2500 elaniku Saalomoni saarestikku ümberasustamist. Malediivide president kavatses turismist saadava raha eest osta oma riigi kodanikele maad Indias, Sri Lankas või Austraalias. Millise loodusliku muutuse tõttu ja miks on sunnitud need inimesed oma kodudest lahkuma? Mis on sellise muutuse põhjuseks?

3p

.....

19. Võrdle omavahel piirkondi, mis jäävad järgmiste koordinaatide vahemikku:

4p

1) 25-30°S ja 135-140°E

ja

2) 15-20°S ja 55-65°W

.....

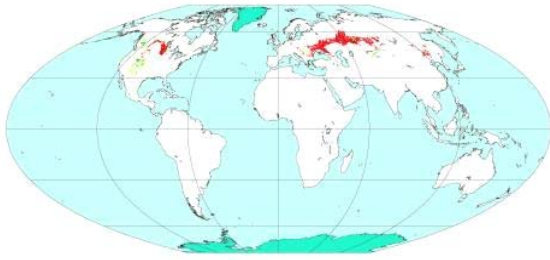
20. Vaata pilti pildilehel. Milline maailma piirkond ja hiljuti seal aset leidnud sündmus on kaardil kujutatud? Selgita selle probleemi olemust täpsemalt.

3p

.....

Kokku 60p

Ül. 1

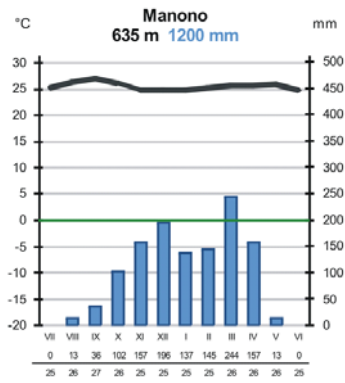
1

2

Ül. 13

Ül. 2

Ül. 14

Ül. 16

Ül. 19

